

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Diyarbakır İli Çınar (Xana Axpar) ilçesi Köksalan Kırsal Mahallesinde 20 Haziran gecesi çıkan ve rüzgarın şiddetiyle Yazçıçeği, Bağlık ve Ağaçsever mahallelerine sıçrayan yangın, Mardin Mazıdağı (Şemrex) ilçesi Yücebağ, Şenyuva ve Yetkinler mahallelerini de etkilemiştir. Büyük oranda halkın, başta belediyeler olmak üzere yerel kurumların çabası ile sabah saatlerinde kontrol altına alınabilen yangında, Mazıdağı'nda 10 Çınar'da ise 5 kişi hayatını kaybetmiş, toplamda 78 kişi yaralanmıştır. Yangın sonucunda hem yerleşim alanları hem de ormanlık alanlar ciddi zarar görmüş; halkın geçim kaynağı olan ekinleri yok olmuş, yüzlerce hayvan can vermiştir. Görgü tanığı olan köylüler yangının Dicle Elektrik Dağıtım A.Ş.'ye (DEDAŞ) ait bakımı yapılmamış elektrik tellerinden çıktığını ifade etmiştir. Öte yandan tüm çağrılara rağmen yangına yapılan müdahalenin geç ve yetersiz olması hem can hem mal kayıplarına yol açmış, etkili ve zamanında bir müdahale ile söndürülebilir bu yangın bölge halkı için bir felakete dönüşmüştür. Dolayısıyla bu korkunç afetin felakete dönüşmesinde, zamanında önlem almayan ve gerekli müdahaleyi yapmayan idarenin sorumluluğu aşikardır. Bu nedenle, Çınar-Mazıdağı yangın felaketine sebebiyet verenlerin, maddi ve manevi hasar oluşumunda siyasi ve idari sorumluluğu bulunanların ortaya çıkarılması amacı ile Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 25.06.2024

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

Sezai Temelli
DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

GEREKÇE

20 Haziran gecesi Diyarbakır İli Çınar (Xana Axpar) ilçesi Köksalan Kırsal Mahallesi'nde çıkan ve rüzgarın şiddetiyle Yazçıceği, Bağrık ve Ağaçsever mahallelerini etkileyen yangın, Mardin Mazıdağı (Şemrex) ilçesi Yücebağ, Şenyuva ve Yetkinler mahallesi istikametine doğru da ilerlemiştir. Büyük oranda halkın, başta belediyeler olmak üzere yerel kurumların çabası ile sabah saatlerinde kontrol altına alınabilen yangında, Mazıdağı ilçesinin Yücebağ Mahallesi'nde Şeyhmus Demir (17), Hasan Demir (40), Mazhar Demir (28), Nuri Demir (38), Sinan Deviren (24), Remzi Yılmaz (25), Resul Yılmaz (18), Azat Yılmaz (23), Taliha Demir (59), Fadıl Demir (52), Çınar ilçesinin Köksalan Mahallesi'nde Ubeydullah Buğdaycı (30), Abdurrahman Buğdaycı (15), Çınar'ın Yazçıceği Mahallesi'nde İsmail Yardımcı (46), Kerime Erdemli (55) ve Zekiye Erdemli (58) yaşamını yitirmiş, toplamda 78 kişi yaralanmıştır. 66 kilometrelik bir alana yayılan bu yangında halkın yaşam alanları ve ormanlık alanda büyük tahribatlar oluşmuş, çok sayıda hayvan can vermiş ve ekosistem ciddi bir şekilde zarar görmüştür.

Yangına davetiye çıkaracak tehlikeler karşısında önlem alınmaması ve yangın sonrasında halkın çağrısına rağmen vaktinde havadan müdahale yapılmamış olması, normal şartlarda "afet" olarak tanımlanan yangının afet olmaktan çıkıp felakete dönüşmesine sebep olmuştur. Partimiz, milletvekilleriyle birlikte hızlıca yangın yerine intikal etmiş, bölgenin dağlık olması sebebi ile itfaiyenin yetersiz olduğunu tespit ederek, yangına havadan müdahale edilmesi gerektiğini ilgili makamlara iletmış ve talepte bulunmuştur. Ancak hem halkın hem partimizin ısrarlı talebine rağmen, "helikopterlerin gece görüşü yok" denerek yangına müdahale edilmemiş, halk kendi çabası ile yangını söndürmeye çalışmış ve bunun sonucu can kayıpları yaşanmıştır. 15 kişinin yaşamını yitirdiği bu felaket karşısında sunulan gerekçe iktidarın konuya sorumsuzca yaklaştığının bir kanıtı olmuştur. Her ne kadar gerekçe olarak bu sunulsa da gece görüşlü helikopterlerin Tarım ve Orman Bakanlığı envanterine girdiği ve daha önce farklı bölgelerdeki yangınlar için kullanıldığı bilinen bir gerçektir. 2023 yılı Temmuz ayında Antalya ilinin Kemer ilçesinde çıkan yangına gece boyunca, bu helikopterler aracılığıyla müdahale edildiği basında yer almıştır. Yine o yangında dönemin Tarım ve Orman Bakan Yardımcısı Veysel Tiryaki, İçişleri Bakan Yardımcısı Münir Karaloğlu, Antalya Valisi Ersin Yazıcı gece boyunca çalışmaları bölgeden takip

etmiştir. Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, sosyal medya hesabından; çalışmalar için 11 uçak, 22 helikopter, 62 arazöz ve 512 personel sevk edildiği bilgisini vermiştir. 2022 yılında Datça'da çıkan yangına da gece boyunca havadan müdahale söz konusu olmuştur. Yine geçtiğimiz yıl Temmuz ayında Yunanistan'da çıkan yangına Türkiye tarafından 2 yangın söndürme uçağı ve 1 yangın söndürme helikopteri gönderilmiştir. Tüm bu örnekler karşısında, Çınar-Mazıdağı yangınlarında açığa çıkan pratikler, bir felaket anında bile bölgesel ayrımcılık saikiyle hareket edildiği şüphelerini güçlendirmektedir.

Bir katliama dönüşen bu yangının sebebi, halkın taleplerine, bildirilmiş dilekçelerine rağmen, yıllardır bölge halkına zulmüyle anılan DEDAŞ'ın onarılmayan elektrik telleri olduğu köylüler tarafından ifade edilmiştir. Yangın öncesi ve bayram süreci boyunca elektriksiz ve susuz bırakılan köylüler, elektrik verilmesiyle tellerin akımı karşılayamadığını ve ahşap direklerin kıvılcım saçtıktan sonra devrilerek yangına sebebiyet verdiğini beyan etmiştir. DEDAŞ yaptığı açıklamada yangının anızdan kaynaklandığını, bölgede elektrik iletim hatlarının bulunmadığını iddia etmişse de yangın bölgelerinden paylaşılan görüntü ve videolarda yer alan ahşap elektrik direkleri DEDAŞ'ın açıklamasını çürütmüştür. Elektrik Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi incelemelerinde yangın bölgesinde anız olmadığını, bölgenin ekili dikili arazilerden oluştuğunu ve DEDAŞ tarafından elektrik hatlarının geçtiği yerlerde hiçbir önlem alınmadığı için yangının çıktığını aktarmıştır. Akabinde ise elektrik, harita ve ziraat yüksek mühendislerinden oluşan 3 kişilik bilirkişi heyeti, yangın bölgesinde inceleme yaparak rapor hazırlamıştır. Raporda, Köksal Mahallesi'ndeki yangının; sigortalı ayırıcı direğinde sigorta yerine iletken tel sarılmış olduğu, iletken telinin koparak, yerdeki otları tutuşturması ve şiddetli rüzgarın etkisi ile geniş bir alana yayıldığı ifade edilmiştir.

Bütün bulgular bu yönde seyrederken, yangının çıkış sebebine dair yetkililer tarafından çelişkili açıklamalar yapılmış, kamuoyu yanlış yönlendirilmiştir. Bu açıklamalardaki çarpıklıkların, başta DEDAŞ olmak üzere, yaşanan ölüm ve tahribat karşısında rolü bulunanların sorumluluklarını gizlemeye dönük olduğu aşıkardır.

Aktarılan sebeplerden hareketle, Çınar-Mazıdağı yangın felaketi sonucunda meydana gelen can ve mal kayıplarının sebep-sonuç ilişkisinin ortaya çıkarılması elzemdir. 15 can kaybının yaşandığı bu felaket öncesinde gerekli ve yeterli önlemlerin alınmamış olmasının gerekçeleri, afet anında müdahale sorumluluğu bulunan kurumların

görevlerini zamanında ve yeterince yapmamış olmalarının nedenleri ivedi bir şekilde ortaya çıkarılmalı, gereği derhal yapılmalıdır.